

DOI: <http://doi.org/10.32750/2025-0439>

УДК 336.7:004.738.5

JEL Classification: G21, G23, O16, E22, D14

Обушний Сергій Миколайович

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри фінансів

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0001-6936-955X

e-mail: s.obushnyi@kubg.edu.ua

Прядко Андрій Вячеславович

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Київ, Україна

ORCID ID: 0009-0002-1173-0888

e-mail: avpriadko.feu24m@kubg.edu.ua, apryadko@ukr.net

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ФІНТЕХ-СЕРВІСІВ І ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ ФІНАНСІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНВЕСТИВАННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Анотація. У статті розглянуто сучасні механізми функціонування фінтех-сервісів та децентралізованих фінансів (DeFi) як інструментів залучення й інвестування фінансових ресурсів домогосподарств. Визначено місце фінтех-інновацій у трансформації фінансового сектору України та їхню роль у формуванні нових каналів інвестування поза традиційною банківською системою. Особливу увагу приділено аналізу моделі P2P-кредитування, яка поступово перетворюється на один із ключових сегментів сучасної цифрової економіки. Узагальнено теоретико-методологічні засади функціонування платформи P2P-фінансування, охарактеризовано її переваги для інвесторів та позичальників, а також ризики, що супроводжують цей процес. На основі аналізу досвіду країн Європейського Союзу — Литви, Латвії, Естонії, Великої Британії — окреслено основні інституційні умови розвитку ринку децентралізованих фінансів, роль державних регуляторів та особливості нагляду за діяльністю фінтех-платформ. Визначено головні бар'єри, які стримують розвиток P2P-кредитування в Україні: недосконалість нормативно-правової бази, низький рівень довіри до цифрових фінансових сервісів, обмеженість платоспроможного попиту та відсутність системи захисту інвесторів. Запропоновано напрями державного регулювання, що передбачають створення сприятливого правового поля для легалізації децентралізованих фінансових платформ, розвиток національної системи фінансової грамотності населення, розбудову інфраструктури кібербезпеки та забезпечення прозорості транзакцій. Розкрито потенціал DeFi-технологій у формуванні альтернативних джерел фінансування малого бізнесу, стимулюванні інвестиційної активності домогосподарств і підвищенні рівня фінансової інклюзії. Результати дослідження мають прикладний характер і можуть бути використані у процесі формування національної стратегії розвитку фінтех-ринку, адаптації законодавства України до стандартів ЄС та розроблення інструментів підтримки інновацій у сфері цифрових фінансів.

Ключові слова: P2P-кредитування; фінансові технології; децентралізовані фінанси; інвестиції; інновації; управління фінансами; інвестування домогосподарств; фінансова інклюзія; краудфандинг; FinTech; DeFi.

ВСТУП

Постановка проблеми. Сучасний розвиток фінансових технологій створює нові можливості для домогосподарств і малого бізнесу, щодо залучення коштів із нових джерел фінансування. Одночасно з цим, домогосподарства і малі суб'єкти господарювання, потребують можливостей для розміщення тимчасово вільних коштів у

середньо і короткострокові, а також обмежено ризикові об'єкти інвестування. Одне з таких джерел це кредитування (інвестування) через платформи P2P (peer-to-peer — це система видачі та отримання кредитів між фізичними особами, що здійснюється за допомогою спеціалізованих онлайн-платформ, без залучення банків чи інших традиційних фінансових установ). P2P-кредитування стало популярним інструментом альтернативного фінансування як для позичальників, так і для інвесторів у Європі. Цей спосіб кредитування є цікавим і суттєвим як для інвесторів, тому що надає можливість отримувати дохід, вище середньої ставки по депозитам, так як і для позичальників, тому що значно спрощує механізм отримання кредиту. Також P2P є менш затратним методом кредитування через відсутність традиційної паперової процедури перевірки документів. Кредит оформлюється онлайн, і має нижчу ставку відсотка кредитування в порівнянні з традиційним банківським кредитом. Наразі цей вид кредитування набирає швидкі оберти в Литві, Латвії, Естонії та Німеччині, а сам сектор кредитування демонструє високі темпи зростання. Для стійкого зростання цього сектору, зі сторони регуляторів і держави, було створено достатню законодавчу базу, що забезпечує інвесторам і кредиторам рівень захисту, необхідний для розвитку P2P-кредитування. Водночас в Україні P2P кредитування перебуває на початковому етапі розвитку. Законодавча база не сформована, і переважно, цю нішу займають мікро фінансові організації (МФО — компанії, які надають короткострокові мікрокредити особам та малому бізнесу, яким важко отримати фінансування у традиційних банках).

Мікрофінансові організації орієнтовані переважно на задоволення потреб домогосподарств у готівкових коштах для повсякденних господарських витрат, що здебільшого мають споживчий, а не інвестиційний характер. Позики, які надають МФО, супроводжуються значно вищими відсотковими ставками порівняно із середньоринковими кредитними продуктами. Основний акцент робиться на швидкість отримання коштів, часто всупереч повноцінному задоволенню фінансових потреб як домогосподарств, так і малого бізнесу. Також, МФО, лише частково застосовують P2P-механізми або не надають зовсім можливості залучення приватних інвесторів напряду. Варто зазначити, що відсутність спеціального державного регулювання та низький рівень фінансової грамотності клієнтів МФО не сприяють розвитку P2P-кредитування в Україні, а також дуже обмежено покращують стан на фінансовому ринку в цілому. Продукти МФО більше використовуються домогосподарствами на споживання ніж для інвестування. Якщо додати до цього високі ризики шахрайства та обмежений доступ до прозорості інформації щодо інвесторів і кредиторів, отримаємо чіткі підстави для недостатнього розвитку цього сектору економіки. З іншого боку, можливості P2P кредитування можуть бути спрямовані на розвиток розширеного відтворення малого бізнесу і могли б стати потужним поштовхом обзавленої економіки військового і післявоєнного періоду. Ця ситуація створює дисбаланс між високим попитом на доступне кредитування, особливо серед малих підприємств та фізичних осіб, та відсутністю ефективної пропозиції доступних джерел фінансування, платформ і законодавчих умов для залучення інвестицій через P2P-механізми.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У науковій літературі значну увагу приділено дослідженню впливу фінтех-інновацій на інвестиційну поведінку домогосподарств. Так, у працях К. Інґа та Г. Пітера акцентовано на трансформації традиційних механізмів залучення капіталу під впливом цифрових технологій, які забезпечують спрощений доступ до фінансових ринків і розширюють спектр

інструментів для приватних інвесторів. Серед українських науковців цю проблематику досліджують А. Мельник, О. Дяченко, які відзначають, що поширення мобільних інвестиційних додатків і онлайн-брокерських платформ сприяє фінансовій інклюзії та зростанню інвестиційної активності молодого населення.

Окремим напрямом сучасних досліджень є вивчення чинників, що впливають на довіру домогосподарств до фінтех-сервісів. Сюй Цзе та Чжан Вей доводять, що ключовими елементами формування позитивного сприйняття цифрових інвестиційних платформ є прозорість діяльності, ефективний захист персональних даних, висока якість сервісу та зручний інтерфейс. У вітчизняній науковій літературі подібну позицію висловлюють О. Кузьменко та І. Пивовар, наголошуючи на необхідності поєднання технологічних інновацій із програмами підвищення фінансової грамотності, що дозволить мінімізувати ризики нераціональних інвестиційних рішень.

Важливим аспектом аналізу є також роль регуляторного середовища у розвитку цифрових інвестиційних сервісів. А. Дуглас і Ф. Джон відзначають, що стабільна й адаптивна нормативно-правова база сприяє зростанню довіри інвесторів та активному впровадженню інноваційних продуктів. Українські дослідники, серед яких С. Коваленко, М. Литвин, підкреслюють, що для стимулювання використання фінтех-інструментів домогосподарствами необхідно забезпечити прозорість регуляцій, створити сприятливі умови для діяльності фінтех-компаній та гармонізувати національне законодавство з європейськими стандартами.

Метою статті є розгляд сучасних тенденцій використання фінтех-сервісів для інвестування домогосподарств, дослідження теоретичних, методологічних і практичних передумов розвитку в Україні ринку P2P-кредитування як важливого інструменту для фінансового сектору та джерела залучення додаткових ресурсів в економіку країни

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

P2P-кредитування — це альтернативний спосіб кредитування, без традиційного посередника у вигляді дворівневої банківської системи. Ця інноваційна модель фінансування ґрунтується на прямій взаємодії між кредитором і позичальником через спеціальну фінансову технологічну платформу, без участі традиційних фінансових посередників. Вона забезпечує децентралізований механізм залучення коштів, у якому домогосподарства та/або суб'єкти підприємництва виступають як інвестори і позичальники капіталу одночасно. Такий підхід сприяє демократизації фінансових послуг, зменшуючи вартість доступу до кредитування та розширюючи фінансову інклюзію. P2P платформа не надає кредити, не приймає депозити, і не встановлює умов кожної окремої угоди як банк, або інша фінансово-кредитна установа. Вона виступає місцем взаємодії позикодавця і позичальника, які доходять згоди про надання кредиту на умовах, що задовольняють обидві сторони [20].

Розвиток фінансових ринків світу демонструє великі перспективи розвитку для України. Стрімкий розвиток світового P2P вплинув на розвиток цього виду фінансування і в країнах Європи. І хоча, найбільшого розвитку P2P-кредитування набуло в США та Великій Британії (платформи: «Zopa», «Funding Circle», «Lending Club», «Prosper») задля більшої релевантності дослідження слід розглянути приклади країн пострадянської Європи. Одним із поштовхів для такого зростання слугувало рішення у 2017 році 27 країн Єврозони, які ініціювали створення системи для спрощення банківських платежів SEPA (Single Euro Payments Area). Це рішення привело до стрімкого розвитку новітніх фінтех компаній і необанків в різних частинах Єврозони протягом наступних років.

У 2020 році, для уніфікації доступу на ринок ЄС, прийнятий закон про регуляцію краудфандингових і P2P платформ (Regulation (EU) 2020/1503), який увійшов до низки ECSP-Regulation заходів (Регламент ЄС про постачальників краудфандингових послуг (ECSP Regulation) — це регулювання Європейського Союзу, яке встановлює стандартизовані правила для платформами краудфандингу, щоб посилити захист інвесторів та полегшити доступ до ринку для платформ у ЄС). У подальші роки стрімко розвиваються електронні платіжні системи, необанки і open banking платформи. Одним із показових прикладів розвитку ринку фінансових технологій у Європі є країни ЄС — Естонія, Латвія та Литва. Незважаючи на порівняно невеликі розміри та чисельність населення, а також пострадянське історичне минуле, уряди цих країн змогли сформувати сприятливе інституційне та регуляторне середовище для активного розвитку фінтех-сектору. На прикладі республіки Литви, розглянемо деякі кроки, які були прийняті на загальнодержавному рівні, для розвитку фінтеху та P2P. У 2012 році Банк Литви (Bank of Lithuania) видав першу ліцензію установі електронних грошей ЕМІ (Electronic Money Institution — це установа, яка ліцензується для випуску та управління електронними грошима, надаючи платіжні послуги, але на відміну від банків не кредитує і не приймає депозити). У 2017 році уряд Литви і Банк Литви суттєво спростили процедуру отримання ліцензій для установ, що працюють з електронними платежами. В 2021 Банк Литви запровадив прямий доступ литовських фінтех компаній до SEPA-платіжної інфраструктури.

За даними банку Литви [1] за 2024 рік доходи фінтех компаній у Литві збільшилися втричі і сягнули €622 млн із стійким зростанням до 25% на рік. Обсяги платежів, що пройшли через литовські фінтех компанії сягнули €152 млрд і показали зростання 33% у 2024 році. Найближчі прогнози показують зростання Європейського ринку фінансових технологій у наступні 5 років [2], а очікування ємності цього сектору можуть сягнути €1,5 трлн. в світі. Прибутки від лише Литовської частини компаній фінансових технологій можуть досягти €7,7 млрд. чистого прибутку в найближчі 5–6 років.

Приклад країн Європи й зокрема республіки Литви показує можливості для Українського сектору фінтех і його частини P2P, яка може стати рушійною силою перебудови післявоєнної економіки та самостійним фінансовим сектором, з потенційним прибутком на рівні 5–6% від ВВП що в цінах 2024 року може сягати €9,5–11,5 млрд. вже у найближчі 5 років. Для того, щоб забезпечити подібний розвиток, необхідно докласти чіткі зусилля в розробці і впровадженні інституціонального підґрунтя, а саме регуляторної і законодавчої бази, чітких і зрозумілих правил функціонування сектору фінтех в Україні. Направити зусилля держави і регуляторів на те, щоб перейняти і адаптувати кращі практики до рівня колег з Європи. Забезпечити захист інвесторів, розвинути фінансову грамотність дрібного інвестора, зацікавити суспільство у використанні і розвитку новітніх технологій, довірі до P2P і направити додатково отримані фін ресурси в реальний сектор економіки України.

Одночасно із розумінням завдання, необхідно подолати негативні тенденції, сформовані ще до військового стану і такі, що набрали надзвичайних обертів наразі. Ці тенденції деструктивно впливають на розвиток економіки і стримують зростання фінансового сектору, сектору фінтех і економіки країни. Такі тенденції в свою чергу, прямо впливає на ВВП України, який недоотримує прибутків від фінтех, а також джерел фінансування для розширеного відтворення малого бізнесу. Доцільно зазначити ці тенденції у 5 пунктах:

1. Довоєнна не сформованість законодавчої бази для регулювання і забезпечення роботи фінансових ринків, особливо в частині новітніх фінансових продуктів і сектору

P2P. Це призвело до недорозвитку ринків капіталу і інвестицій як для великого бізнесу, так і для малого бізнесу і домогосподарств. Ця ситуація переросла в майже повний параліч на фінансовому ринку під час тривалого військового стану.

2. Основні інвестиційні ринки в Україні характеризуються обмеженим набором фінансових інструментів, що не дозволяє повною мірою задовольнити потреби інституційних та приватних інвесторів. Як наслідок, значна частка фінансових операцій зосереджується навколо придбання державних цінних паперів, передусім облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП). Як вказано у щорічному огляді фінансових ринків МінФіну [19] «Внутрішні ринки капіталу невеликі та недостатньо розвинені, наразі на ринку домінують державні облігації» і більшість фінансових посередників орієнтують свою діяльність на операції з ОВДП, що зумовлює домінування спекулятивних стратегій і концентрацію капіталу у сфері, яка не має прямого впливу на розвиток реального сектору економіки. Такий дисбаланс не лише обмежує інвестиційну підтримку продуктивних секторів, але й не сприяє формуванню сталих темпів економічного зростання і особливо в контексті відновлення галузей, що зазнали значних втрат внаслідок збройного конфлікту.

3. Через великий ризик і недостатню захищеність, переважна кількість вільних коштів дрібних інвесторів домогосподарств зберігається на депозитах і майже не впливають на розвиток реального сектору економіки. Разом з високими ставками кредитування, це позбавляє реальний сектор можливостей фінансового важеля, це коли за рахунок залучених коштів, можна збільшити прибуток від підприємства, що в свою чергу збільшить податкові відрахування і зростання ВВП. З іншого боку, одночасно із достатньо великим рівнем зберігання коштів на депозитах, існує нестача вільних коштів для виробничих секторів економіки і занадто велика ціна на капітал у банківському секторі. Це означає, що велика частина відсоткових нарахувань по депозитам не покриваються за рахунок кредитування реального сектору, а отримані за рахунок спекулятивних операцій з державними цінними паперами, або за рахунок виданих споживчих кредитів.

4. Обмеженість доступу до фінансових ресурсів та високий рівень економічних ризиків суттєво стримують розвиток малого і середнього бізнесу, водночас негативно впливаючи на обсяг податкових надходжень до державного бюджету. Попри потребу в структурних змінах, спрямованих на покращення умов для підприємницької діяльності, держава натомість підвищує фіскальне навантаження шляхом збільшення ставок податку на прибуток і військового збору. Такий підхід формує ефект доміно, коли підприємства, не маючи можливості вести економічно доцільну та безпечну діяльність, змушені згортати бізнес або переміщувати його за межі країни. Це, своєю чергою, ще більше посилює фіскальний та інвестиційний дисбаланс у національній економіці.

5. Підвищення податкового навантаження на банківський сектор безпосередньо впливає на вартість кредитних ресурсів для позичальників. Згідно із Законом України № 3474-IX від 21.11.2023 року «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків та інших платників податків», ставка податку на прибуток для банківських установ була збільшена з 18% до 50%, тобто більш ніж утричі. Така фіскальна політика суттєво підвищує загальні витрати банків на здійснення операційної діяльності, змушуючи їх компенсувати ці втрати за рахунок зростання відсоткових ставок за кредитами. У результаті відбувається подальше зростання вартості капіталу, що обмежує доступ до фінансування для фізичних осіб — підприємців (ФОП), малих та середніх підприємств реального сектору, й уповільнює економічну активність суб'єктів господарювання.

Ми вважаємо, що сформовані тенденції створюють негативний фон для розвитку фінансового сектору, фактично паралізують функціонування фондового ринку та стримують впровадження і розвиток децентралізованих фінансів (DeFi). Хоча вплив цих чинників є значним, на нашу думку їх подолання не є неможливим за умови послідовних і чітких заходів, спрямованих на створення сприятливих умов для розвитку фінансових інновацій та стабілізації ринкової інфраструктури і розширення можливостей до фінансової інклюзії. Одним із ефективних механізмів розв'язання зазначених проблем є розвиток децентралізованих фінансів (DeFi) та створення умов для розвитку P2P-кредитування. Водночас слід підкреслити, що ефективне вирішення всього комплексу питань потребує комплексного підходу, який базується на адаптуванні досвіду країн ЄС, широкому залученні фінансових фахівців та організації для конструктивного діалогу між державними регуляторами, інвесторами й науковцями у сфері економіки і фінансів. Такий колективний підхід сприятиме формуванню дорожньої карти з визначенням конкретних кроків для подолання кожної з існуючих тенденцій. Хоча реалізація цього процесу вимагатиме значних зусиль у стислі строки, потенційні результати можуть суттєво перевищити очікування.

Важливо зазначити, що перспективи розвитку фінансових ринків у світі, вплинули на формування законодавчої бази України. Ще у 2016 році НБУ ініціював питання врегулювання P2P кредитування, яке не набуло широкої популярності і не сформувало чіткі умови для розвитку P2P. Також важливо згадати і стратегії розвитку фінансового сектору України з 2020 до 2025 року НБУ [5] в якій зазначався напрямок розвитку Інтернет-платформ з кредитування та краудфандингу як ключовий. У 2020–2021 роках українське законодавство значно відставало від стандартів ЄС, особливо щодо регулювання нових фінансових продуктів і механізмів фінтеху. Закон № 738-IX від 19 червня 2020 року саме мав на меті відкрити ринок нових фінансових інструментів, деривативів, іншого сучасного інструментарію й спростити залучення інвестицій, але до 2022 року багато інновацій так і не запрацювали у повну силу. Через затримки із імплементацією та слабкість інституцій, особливо на ринках капіталу та інвестицій для малого бізнесу і домогосподарств, вплив на економіку не став вирішальним і майже нічого не змінив. Фінансовий сектор не отримав додаткових фінансових продуктів і не отримав додаткових коштів, які б мали надійти від інвестованих заощаджень домогосподарств, а реальний сектор не отримав нові можливості розвитку і не став міцним підґрунтям для перебудови економіки України. Не стало й перебудови фондового ринку і створення низки інноваційних фінансових продуктів на фінансових ринках, які б позитивно вплинули на розвиток всіх секторів економіки.

Варто зауважити, що говорячи про значення фінансових ринків та фондового ринку для економіки, слід звернути увагу не лише на нормативні стандарти теоретичних засад, а й на наукові. Так, В. Клименко визначає фондовий ринок як систему економічних відносин між учасниками, які обмінюються цінними паперами для перерозподілу фінансових ресурсів і капіталу. Він підкреслив, що фінансові ринки і фондовий ринок дозволяє капіталу переміщуватися з менш прибуткових галузей в більш перспективні, що дає можливість компаніям залучати кошти для реалізації перспективних проєктів. Крім того, цей ринок дозволяє інвесторам, які мають вільні кошти, брати участь у бізнесі потенційно прибуткових компаній, оцінюючи їх активи та майбутню прибутковість [3]. Вчений А. Рамський в своїй монографії «Інвестиційний потенціал домогосподарств» [4] зазначає що «Формування концепції заощадження домогосподарств відбувалося як

трансформація від ототожнення інвестицій та заощаджень до виокремлення цих процесів і визначення їхнього місця та ролі в економічному зростанні». Тобто процес інвестування розвивається, спеціалізуючись на доступі до нових фінансових продуктів і ринків. При цьому інвестиції домогосподарств розуміли як будь-які вкладення через фінансових посередників у фінансовий сектор, зокрема у депозити, іпотеку, придбання автомобілів, інших товарів тривалого користування, у кредит тощо. Це означає що відсутність якісних джерел для інвестицій запобігає створенню умов для інвестування домогосподарств, що в свою чергу запобігає умовам збільшення розширеного відтворення. Оцінюючи достатньо загально, українська економіка недоотримала прибутки і перспективні проекти для економічного зростання, для перерозподілу фінансових ресурсів, а значить отримала збитки від недоотриманої вигоди.

Водночас, як вказано в Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року НБУ [5], середньострокові перспективи розвитку українського фінансового ринку і фондового ринку нерозривно пов'язані з загальним станом національної економіки, темпами проведення економічних і адміністративних реформ, а також стабільністю внутрішніх фінансових ринків і банківського сектору. Регулювання сучасних напрямів небанківських фінансових послуг, таких як Інтернет-платформи з кредитування та краудфандінгу залишається одним із ключових. У державних програмах пріоритетними залишаються завдання з активізації інвестиційної діяльності та стимулювання зростання валового внутрішнього продукту. Відтак, державна політика у найближчій перспективі має бути сфокусована саме на реалізації цих стратегічних цілей, одною з яких, вочевидь є фінансові технології за для створення платформ P2P і краудлендінгу.

Фінтех і його новітні проекти, направлені на створення нових фінансових продуктів, нових можливостей для домогосподарств і дрібних інвесторів, так само як і для невеликих підприємств ФОП, має стати основою і трампліном для зростання новітнього фінансового сектору. Навіть при частковій фрустрації на фінансових ринках і паралічу фондового ринку він може децентралізовано виконати основні завдання фінансового ринку і перерозподілити кошти із менш прибуткових галузей економіки у більш прибуткові, від інвесторів, що мають надлишкові фін ресурси, до споживачів цих фінансових ресурсів, що потребують їх швидко, а іноді «на вчора».

Також, варто згадати про фактори ризику, такі як знецінення і фінансові кризи. Зростання ризиків доходного інвестування призводить до того, що фінансові інвестиції в основному, здійснюються як в Україні, так і за кордоном, через депозити і придбання валюти. У Голландії і Великій Британії у 90-х роках ХХ ст. домогосподарства інвестували в договори пенсійних програм (42% загального обсягу інвестування) або страхування життя (49% загального обсягу інвестицій). Домогосподарства в Мексиці і США свої заощадження спрямовували в акції та інші капітали, за винятком акцій у фонди спільного інвестування (відповідно 56% і 37%), ці відсотки вищі, ніж у Португалії (30%), Чеській Республіці (28%), Польщі (25%), Угорщині (25%) і Швеції (22%) [6]. Щоб запобігти ризикам знецінення, домогосподарства в Україні вкладають заощаджені кошти, а це близько 10% всіх отриманих коштів, в депозити, валюту й іпотеку. Фактори ризику знецінення можна запобігти пришвидшуючи кругообіг капіталу, а за для цього потрібні сучасні інструменти. Такі як платформи для краудінвестингу і P2P. Процес інвестування в сучасній практиці, завдяки розвитку мережі інтернет, вже трансформується у інвестиції через фінансові технології, необанки, крипто бірж і хоча не позбавляє ризику, та значно пришвидшує кругообіг капіталу.

Сучасне домогосподарство, ФОП та нефінансова корпорація використовують механізми мобільного банкінгу, мобільного моніторингу фінансових ринків із дуже

швидким прийняттям фінансових рішень. Фінтех надає можливості пришвидшити темпи руху капіталу, а відтак, і можливості отримання додаткового прибутку, за рахунок зменшення часу виробничого циклу. Основи для створення і розвитку Р2Р вже існують, але мають бути оцінені потенційними інвесторами і захищеними з боку держави і регуляторів. Платформи, на яких потенційні інвестори і кредитори можуть зустрітися, швидко і з мінімальним ризиком, знайти цікаві проекти для інвестицій і розвитку економіки, стануть потужним поштовхом для розвитку сучасного фінансового сектору України. Також вони стануть пришвидшенням для розвитку реального сектору всієї економіки за рахунок децентралізації фінансів і зміцненню ринку за рахунок впровадження вже зарекомендованих і успішних в країнах Європи фінансових технологій, зокрема Р2Р фінансування. Варто зазначити що спроби розвитку Р2Р в Україні були, зокрема У березні 2016 року АТ КБ «ПриватБанк» ініціював запуск інноваційної платформи Р2Р-кредитування, орієнтованої на надання інвестиційних послуг з високою доходністю. Проект реалізовувався у партнерстві з міжнародною платіжною системою Mastercard і поєднував елементи однорангового фінансування та інструментів роздрібного кредитування. ПриватБанк виконував функції оператора і регулятора платформи, забезпечуючи інфраструктуру для прямої взаємодії між інвесторами та позичальниками. Інвестори отримували можливість самостійно обирати об'єкти фінансування відповідно до власних пріоритетів, беручи участь у програмі у формі ризикованих депозитів зі ставкою 23% річних та щомісячною виплатою доходу. Мінімальний розмір інвестиції становив 1 000 грн., максимальна сума кредиту – 300 тис. грн., з ефективною ставкою для позичальників у 28,8% річних. Метою проекту була підтримка розвитку малого підприємництва (кафе, магазини, невеликі виробники тощо). З метою зниження ризиків для інвесторів банк забезпечував гарантії рефінансування у разі несвоєчасного повернення коштів. Проект міг стати поштовхом для сектору Р2Р фінансування і міг стати взірцем для розробки нормативної бази для інших платформ але, попри успішне формування кредитного портфеля обсягом понад 5 млрд грн, у лютому 2017 року, за рекомендацією НБУ, обслуговування платформи було припинено, а зобов'язання перед інвесторами трансформовано у стандартні банківські депозити та кредити [21].

Потенційний розмір цієї ніші на перших етапах розвитку Р2Р кредитування складно оцінити, але якщо взяти за розрахунок 10% від загальної кількості депозитів, то наслідки для економіки України можуть бути просто надзвичайно успішними. Перерозподіл невеликої в порівнянні частки від наявних депозитів домогосподарств, задіє мультиплікаційний ефект, який може сягнути приросту у 2–3% від ВВП України в найближчій перспективі та стійко зростати. Ефект може стати значно більшим, при умові підвищенні довіри інвесторів до нового фінансового продукту і задіянні повністю неактивних грошей, які зберігаються домогосподарствами «під матрацом» і не доходять до банківського сектору через низьку довіру вкладників.

Станом на кінець 2024 року за даними НБУ [7] загальна кількість депозитів домогосподарств України складає 1 381 875,0 млн. грн. з яких 1 212 774,6 млн. грн. це депозити фізичних осіб. За останні 8 років спостерігається стійке зростання загальної кількості депозитів домогосподарств, яке фактично, з 2017 року по 2024 збільшилося у майже втричі з 495 313,1 млн. грн. у 2017 році до 1 381 875,0 млн. грн. на кінець 2024 року.

На рис. 1 видно, що бажання отримувати дохід і накопичення домашніх господарств за останні 8 років лише зростають, тому ринок потребує якісних інструментів для задоволення потреб домогосподарств і дрібних інвесторів. Це питання залишається відкритим, а потреби незадоволеними.

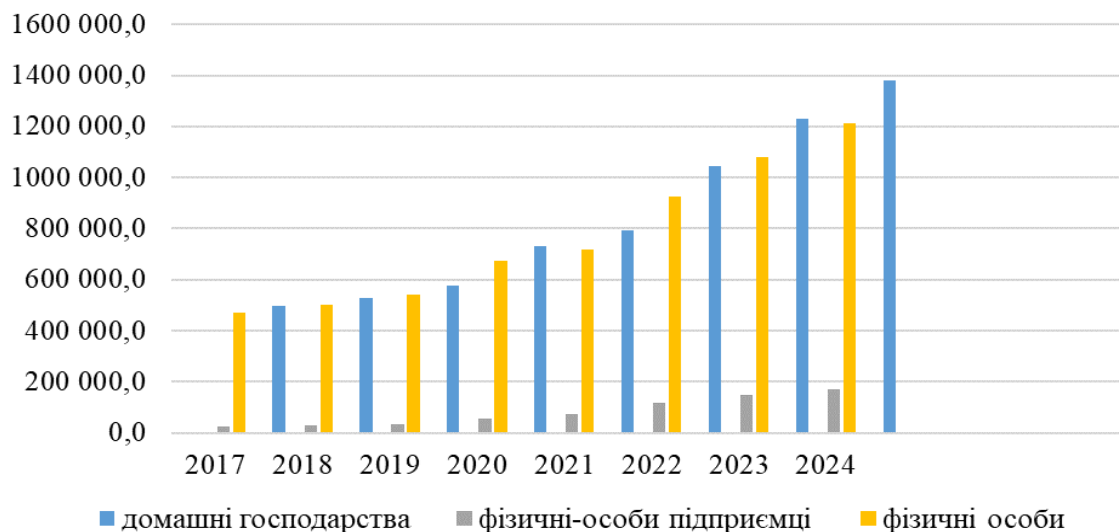

Рис. 1. Динаміка зростання депозитів домогосподарств за 2017–2024 роки у млн. грн.
Джерело: складено авторами на основі [7]

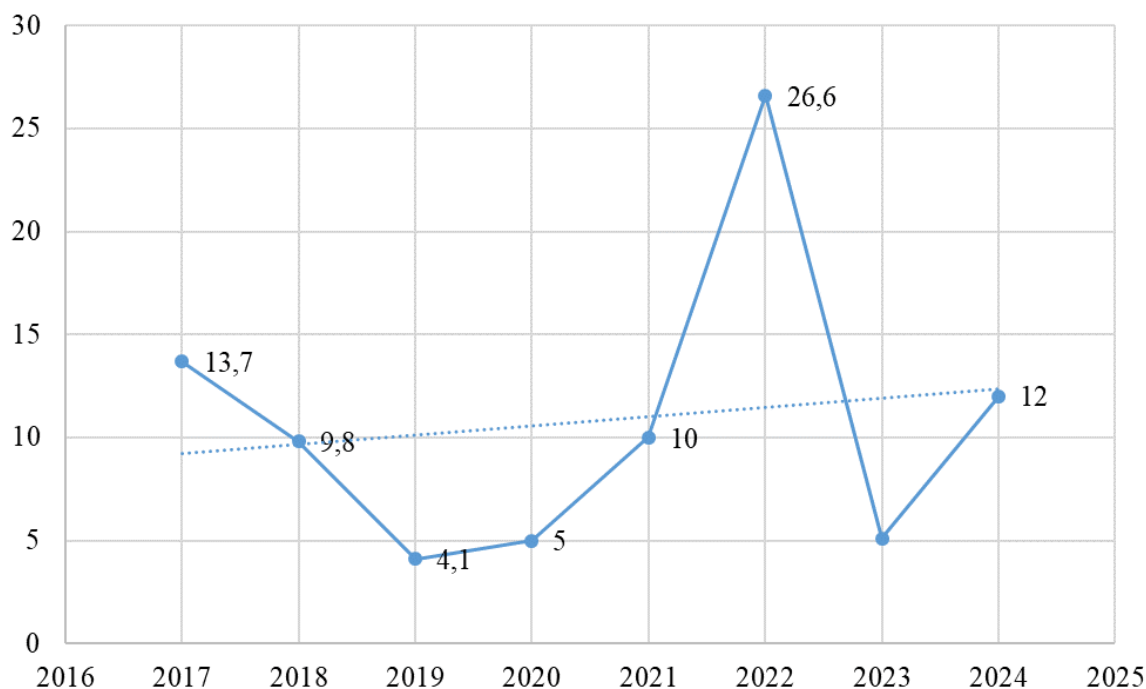

Рис. 2. Показник індексів споживчих цін з 2017 по 2024 рр. (%)
Джерело: складено авторами на основі [8]

Варто зазначити, що динаміка вкладень домогосподарств у 2016–2019 роки в основному складала 2 напрямки, такі як депозити і нерухомість [25]. Якщо розглядати ці напрямки в контексті сталої і майже не змінної ситуації на ринку фінансових послуг з 2016 року по 2021 рік, додаючи погіршення стану ринку фін послуг під час військового стану (2022–2025 роки), можна побачити, що основна тенденція є незмінною — ринок

фінансових послуг України не надає домогосподарствам альтернативних високоприбуткових і низько ризикових джерел фінансування крім депозитів. Варто додати, що нерухомість, за своєю економічною суттю є товаром менш привабливим в якості об'єкта інвестування і використовуються, більше, для запобігання інфляційним ризикам, ніж для отримання прибутку на капітал. Порівнюючи динаміку зростання депозитів з індексом зростання споживчих цін (рис. 2), можна зробити висновок, що така динаміка демонструє стійке прагнення домогосподарств отримувати низькоризиковий дохід, рівень якого перевищує показник інфляції. Саме цей інвестиційний потенціал виступає ключовим чинником зростання ринку P2P-кредитування як альтернативного інструменту забезпечення стабільного, низькоризикового доходу, порівняно з традиційними депозитами. Крім того, така модель може стати стійким, більш ефективним та «здоровим» джерелом фінансування для реального сектору економіки.

Реалізація цього потенціалу можлива лише за умови створення належної законодавчої бази для функціонування ринку P2P-кредитування, а також запровадження ефективних механізмів захисту дрібного інвестора через механізми резервування і залучення державних гарантій по прикладу Фонду Гарантування Вкладів Фізичних Осіб [26]. З огляду на те, що наразі майже відсутні альтернативи для вкладення коштів у низькоризикові проекти з фіксованою дохідністю, яка перевищує рівень інфляції, крім банківських депозитів і державних облігацій, потенціал зростання ринку P2P-кредитування в Україні залишається надзвичайно високим. Для порівняння показників зростання дослідимо динаміку зростання найбільших P2P платформ ЄС у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка зростання доходу P2P платформ ЄС у 2022–2024 pp.

Платформа P2P	Країна	Дохід 2023 (Revenue)	Динаміка у % до 2022	Дохід 2024 (Revenue)	Динаміка у % до 2023
Mintos	Латвія	€ 11 445 022	30,00%	€ 12 428 957	8,60%
Bondora	Естонія	€ 44 352 780	21,00%	€ 52 600 000	18,59%
NEO Finance	Литва	€ 4 625 193	31,00%	€ 6 071 742	31,28%

Джерело: складено авторами на основі [9]–[11]

З табл. 1 видно що всі взяті для порівняння P2P платформи показують зростання у 2023 році на рівні між 20–30% і продовжують показувати зростання по результатам 2024 року. Всі платформи працюють на ринку ЄС. Варто зауважити, що темпи зростання Mintos уповільнюються, але це може бути пов'язано зі зміною у внутрішніх політиках компанії.

Якщо порівняти зростання маси депозитів на Рис 1 із значенням показника інфляції на рис. 2 із середньою ставкою по депозитам (згідно із даними НБУ, у 2025 роках UIRD (Ukrainian Index of Retail Deposit Rates) по 6 міс. депозитам складає 13,3%) [7] ми підтверджуємо попередній висновок, який відповідає економічній теорії, суб'єкти господарювання і домогосподарства прагнуть накопичення капіталу і запобігти знеціненню капіталу, і лише відсутність якісних фінансових продуктів стримує ці бажання. Існуюча ситуація стримує від розвитку і фінансовий ринок, якій потенційно, може принести надприбутки і величезне зростання економіки України в цілому.

Спробуємо грубо оцінити ємність ринку P2P. Для цього можна відштовхнутися від значення активних ФОП в Україні. Кількість ФОП на кінець 2024 року сягає близько 1,7 млн. [15]. Це підприємства є потенційними позичальниками для ринку P2P. Також, щоб окреслити альтернативність, варто зазначити, що механізм P2P має стати цікавим, не тільки за рахунок новітнього механізму, а і за рахунок зменшення ставки по

кредитним операціям в порівнянні із банківським сектором. Цей принцип є основним, щоб задіяти економічні засади і механізм фінансового важеля [23].

Дослідивши відсоткові ставки декількох провідних українських банків можна зробити висновок, що по більшості кредитних операцій, для визначення прибутковості, банк спирається на певну формулу для формування відсотка по кредитах. Ця формула, в свою чергу, базується на середньому значенні відсоткової ставки по депозитам UIRD. Плаваючий % банку = UIRD + маржа банку, це добре видно на прикладі банку «Креді Агріколь Банк» на його офіційній сторінці в мережі інтернет [12].

З формули плаваючого % банку можна побачити, що вплив самої ставки UIRD має формуюче значення на ціну капіталу в Україні. Чим більше значення ставки UIRD тим більше основа для формування ставки по кредитах. Друга частина це ризик. Чим більш ризиковими стають умови ведення бізнесу, тим більша схильність інвесторів отримувати більший дохід, як плату за ризик. При цьому, отримання кредиту для дрібного позичальника, стає дедалі важчою, через обмеження програм кредитування і високі вимоги підтвердження фінансової стійкості позичальника. Цей процес достатньо трудомісткий і довгий по часу, а в перспективі отримати відмову, він стримує невеликих позичальників від входу в нього. Разом із тим, варто зауважити, що Кабінет Міністрів України (КМУ) разом з фондом розвитку підприємництва розробив значущу державну програму кредитування 5–7–9% [13], яка направлена на покращення економічної ситуації і пожвавлення малого і середнього бізнесу в умовах нестачі доступних коштів на грошовому ринку. Програма впроваджується через банки України на цільову аудиторію ФОП та інших юридичних осіб резидентів України певних категорій і секторів економіки, зокрема аграрного сектору, сектору переробки аграрної продукції і переробної промисловості в цілому. Кредити, також, надаються на відновлення зруйнованого нерухомого майна та для енергоефективності ОСББ та ЖБК (житлово-будівельних кооперативів та товариств співвласників житлових будинків). Програма достатньо ефективно працює у 2024 і у 2025, згідно із даними КМУ 2024 році видано 19 557 кредитів на суму понад 73 млрд грн у межах програми «5–7–9%» [14]. Цей обсяг виданих кредитів за програмою «5–7–9%» у 2024 році, становить близько 5% від загального обсягу депозитів домогосподарств, який на кінець 2024 року досяг 1 381 млрд грн (приблизно 28 млрд. євро). Середній розмір одного кредиту, розрахований шляхом ділення загального обсягу фінансування (73 млрд. грн.) на кількість виданих кредитів (19 557 шт.), становить приблизно 3,73 млн грн. На підставі середнього розміру виданого кредиту в межах програми «5–7–9%» можна зробити обґрунтоване припущення, що попит на кредити у межах до 1 млн грн є істотно вищим за зафіксовану кількість виданих позик. Така тенденція узгоджується з характерною для фінансових ринків логнормальною або експоненційною структурою розподілу попиту за розміром кредиту. Відповідно, кількість потенційних позичальників із запитами до 500 тис грн може виявитися на порядок вищою, ніж кількість кредитів, фактично виданих у межах зазначеної програми.

За даними Держстату [15] на кінець 2024 р. кількість зареєстрованих ФОП близько 1,7 млн і кількість зареєстрованих інших юридичних осіб близько 1,5 млн. Загалом це більше 3,2 млн підприємств, частина яких не ведуть активну діяльність, але більшість залишається активними суб'єктами господарювання. Кількість таких активних підприємств (ФОП та інші) близько 2,36 млн. Зважаючи на кількість виданих кредитів за програмою 5–7–9, гарний показник 19 557 виданих кредитів не виглядає достатнім для задоволення потреб суб'єктів господарювання. Також, варто зауважити, що лише одна невелика, порівняно з іншими платформами P2P Bondora видала за 2024 рік близько

147 000 кредитів на суму 262 млн. євро [10], що складає майже 739% відносно кількості виданих кредитів 5–7–9 і складає близько 20% від обсягів кредитування за програмою Кабінету Міністрів і Фонду розвитку підприємництва 5–7–9 за 2024–2025 роки.

Продовжуючи аналіз банківського кредитування юридичних осіб, доцільно зазначити, що для суб'єктів малого підприємництва та фізичних осіб-підприємців, з огляду на підвищений рівень кредитного ризику, банки переважно надають позики на споживчі цілі. Ставки за такими кредитами можуть сягати 36–70% річних. Згідно з даними дослідження ресурсу Банкер [16], станом на кінець 2024 року доступні фінансові продукти не повною мірою відповідають потребам позичальників або характеризуються надмірно високою вартістю кредитування. На прикладі банку ПУМБ розглянемо кредит готівкою «ВСЕЯСНО» на суму до 200 000 гривень. Це попадає у порівняльну категорію позичальників дрібних ФОП із потребами до 500 тис. грн. Щомісячна комісія у розмірі 2,99% нараховується від початкової суми кредиту, що, з урахуванням супутніх витрат, формує реальну річну відсоткову ставку на рівні 80,67% у випадку кредиту терміном на 12 місяців. Клієнти ТАСКОМБАНК можуть оформити кредит «Зручна готівка Максимум» на суму від 1 000 грн. до 500 000 грн. терміном на термін від 6 до 60 місяців. Процентна ставка за кредитом складає 0,01% річних. Враховуючи комісії банку, залежно від розміру кредиту і терміну, реальна річна процентна ставка складе від 54,42% до 241,79% річних. За таких умов малі підприємці та фізичні особи позичальники опиняються у ситуації, коли необхідність інвестувати у розвиток власного бізнесу вступає у суперечність з ціною фінансової послуги, що є об'єктивно недоступною з погляду на ціну банківського кредитування. Наявний попит на фінансові ресурси залишається незадоволеним, що, у свою чергу, стримує економічну активність і знижує потенційні темпи зростання малого бізнесу. В результаті підприємці змушені обирати між втраченою вигодою через неможливість реалізації бізнес-ідей та залученням фінансування на умовах, що унеможливають економічну доцільність проєкту.

За таких умов P2P-кредитування має набути широкого застосування і може стати, майже не єдиним джерелом вирішення проблеми доступу до фінансування, де користувачі можуть швидко, безпечно, а також по ціні значно нижче ринку задовольнити потреби у фінансових ресурсах. З іншого боку, P2P надає інвесторам прибутковість значно вищу у порівнянні із ставкою на 3–6 місячні депозити та ОВДП. P2P стає додатковим джерелом стійкого доходу домогосподарств і інструментом економічного зростання економіки.

На прикладі країн Єврозони, порівнюючи платформи P2P Латвії і Естонії з українським P2P, можна побачити недооціненість P2P-кредитування в Україні. На основі аналізу Європейського досвіду [17], можна виділити наступні можливості P2P-кредитування для України представлені у табл. 2.

Таблиця 2

**Таблиця можливостей для розвитку P2P-кредитування
в Україні, в порівнянні з Латвією та Естонією**

Параметр	Україна (на прикладі МоКеш)	Латвія (Mintos)	Естонія (Bondora)
Збільшення обсягів кредитування	4,5 млрд грн залучено, 1,5 млрд грн видано	понад 490 млрд грн (€10 млрд)	понад 29,4 млрд грн (€600 млн)
Зростання кількості інвесторів P2P на 1 компанію/платформу	Близько 400 інвесторів	Mintos: 500 000+	Bondora: 195 000

Параметр	Україна (на прикладі МоКеш)	Латвія (Mintos)	Естонія (Bondora)
Зменшення ставки за кредитами	22–35%	9–17%	6.75–17%
Покращення законодавчої бази, захист інвесторів	Відсутня спеціалізація; регулювання через ЦКУ, НБУ, відсутній захист інвесторів	Регулювання через ECSP + місцеві органи, обов'язкове резервування	Регулювання через ECSP + місцеві органи, обов'язкове резервування
Збільшення типів кредитів	Мікрокредити, споживчі кредити, кредити для ФОП	Споживчі кредити, кредити для бізнесу, кредити на нерухомість, агрокредити	Споживчі кредити, кредити для бізнесу, кредити на нерухомість, агрокредити
Збільшення мінімальних інвестицій для інвесторів.	25–50 грн (€0,5–1)	490–2500 грн (€10–50)	49–4900 грн (€1–100)
Зменшення рівня дефолтів	Високий (точних цифр немає, високий ризик загалом у мікрофінансуванні)	0–6.6%	0–11.8%

Джерело: складено авторами на основі [18], [27–29]

Табл. 1 показує порівняння відносно невеликих країн Європи Латвії та Естонії на прикладі P2P платформ Mintos і Bondora з українським сектором P2P представленим платформою МоСаш (наразі знаходиться в стані ліквідації). В порівнянні з Україною, можна побачити різницю в капіталізації і обсягах кредитування. Кількість залучених користувачів на 1 платформу в Європейських P2P платформ в тисячі разів більша ніж в українських, де цей сектор мало розкритий як саме P2P і його переважно займають МФО.

Варто зауважити, що популяризації і розвитку P2P для інвесторів може сприяти прозорість і відкритість доступу до фінансових результатів таких платформ. Доступність статистичних даних щодо ринку P2P-кредитування в Україні залишається обмеженою через недостатній рівень розвитку регулювання та відсутність усталеної правової бази, щодо оприлюднення звітності. Подібні платформи не мають достатньо вимог з приводу публікації і розкриття фінансової звітності, що ускладнює роботу з ними і зменшує довіру інвесторів. Натомість у Європейському Союзі діяльність платформ P2P-кредитування регламентується Регламентом (ЄС) 2020/1503 про постачальників краудфінансінгових послуг для бізнесу (European Crowdfunding Service Providers Regulation — ECSP), який прийнятий у 2020 році. Фінансова звітність є публічною і доступною для інвестора.

На нашу думку, подібна ситуація на існуючому ринку мікрокредитування України не є оптимальною. Через високий ступінь ризику і недостатню захищеність, інвестори прагнуть більшого рівня прибутку, а позичальники нижчої ціни на капітал. Щоб процентна ставка була привабливою і сприяла розвитку кредитування для позичальників, вона має бути нижчою за традиційний кредит, умови гнучкими, а час оформлення кредиту максимально швидкий. Виходячи з цього, ставка у діапазоні 23–27% річних може бути достатньо привабливою для позичальника, порівняно з традиційними банківськими кредитами (що в Україні можуть досягати 35–40% річних) та особливо у порівнянні з умовами мікрофінансових організацій (МФО). Це дозволяє розглядати P2P-кредитування як потенційно конкурентоспроможний фінансовий інструмент для домогосподарств та суб'єктів малого підприємництва, які не мають доступу до банківського фінансування на прийнятних умовах. З погляду інвестора,

ставка прибутковості 20–25% річних є економічно обґрунтованою і значно вищою за дохідність по депозитам і ОВДП, але зважаючи на недостатній рівень захищеності інвестора, а також за сучасних умов ризику, може не видаватися достатньо привабливою для стрімкого розвитку Р2Р без змін цих умов. Зокрема, рівень дефолтів на українських Р2Р-платформах істотно перевищує показники банківського сектору, що зумовлено відсутністю ефективного регулювання, механізмів кредитного скорингу (методика оцінки платоспроможності позичальника) та юридичних інструментів стягнення заборгованості. За доступними оцінками, частка неповернених кредитів на таких платформах може становити до 20%, залежно від специфіки платформи та застосовуваних моделей оцінки кредитоспроможності.

Виходячи з наведених даних та порівняльного аналізу європейського Р2Р ринку, можна констатувати, що ринок Р2Р-кредитування в Україні перебуває на початковій стадії розвитку. Його формування стримується низкою чинників, зокрема: відсутністю чіткої та послідовної регуляторної політики, недостатньою підтримкою з боку держави, а також фрагментарною та неузгодженою нормативно-правовою базою.

Подолання зазначених бар'єрів є необхідною умовою для становлення конкурентоспроможного сегмента інвестиційних та кредитних послуг, який демонструє динамічне зростання та позитивні результати в сусідніх країнах Європейського Союзу.

З огляду на міжнародний досвід, Р2Р-кредитування має значний потенціал для розвитку в Україні як альтернативний механізм фінансування, який потенційно задовольнятиме сектор мікрокредитування для ФОП в обсягах до 1 млн. грн. Р2Р може стати привабливим інструментом на фінансовому ринку для інвесторів, як надійне джерело отримання доходу, який перевищує доходи від депозиту і спекуляцій з державними ЦП (ОВДП). Воно здатне задовольнити потреби дрібного інвестора на фінансовому ринку, зокрема шляхом розширення фінансової інклюзії та розширення доступу до кредитних ресурсів для малих позичальників та створення нових можливостей для дрібних інвесторів, якими є домогосподарства. Цей розвиток може стати потужним поштовхом для фінансового сектору і реального сектору економіки, через розширення та розвиток підприємництва й принести додаткові надходження в склад податкової бази.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Розвиток фінансових технологій і Р2Р платформ має великий потенціал для України. Він здатний значно пришвидшити і децентралізувати відновлення післявоєнної економіки України. Вже сьогодні доцільно сфокусуватися на напрямках розвитку платформ пікринового кредитування, зокрема Р2Р інвестування. Механізм Р2Р дає змогу активізувати вже наявні ресурси домогосподарств і суб'єктів господарювання для генерації додаткового прибутку і перенаправлення надлишкових коштів у більш вигідні проекти із більшою віддачею на вкладення в порівнянні із вже існуючими традиційними фінансовими інструментами. При цьому, збільшення прибутковості може не призвести до суттєвого збільшення ризиковості при наявності достатньої регулюючої законодавчої бази, направленої на механізми резервування і прозорості, а для економічних суб'єктів створить ефект фінансового важеля для збільшення обсягів розширеного відтворення. Ця робота потребує комплексних колективних зусиль держави на законодавчому рівні, НБУ як основного регулятора, науковців економістів і фінансистів, а також інвесторів різних рівнів для впровадження доцільної законодавчої, регуляційної і операційної бази функціонування Р2Р. За основу доцільно взяти досвід колег північних країн ЄС.

Створення і розвиток Р2Р платформ надає розвиток як споживчого, так і підприємницького кредитування і створює конкурентне середовище традиційному

банківському сектору. Одним із ключових чинників, що сприятиме подальшому розвитку Р2Р-кредитування в Україні, є популяризація нових фінансових інструментів Р2Р і підвищення рівня фінансової обізнаності населення. Водночас важливе значення має формування ефективної взаємодії між традиційними фінансовими установами та Р2Р платформами, що дозволить інтегрувати інноваційні механізми фінансування в загальну інфраструктуру фінансового ринку та посилити рівень фінансової інклюзії через кооперацію його учасників.

Сучасні новітні можливості для домогосподарств призведуть до перерозподілу структури наявних заощаджень в сторону більш прибуткових проектів і потенційно можуть призвести до зміни структури витрат в сторону збільшення частки заощаджень. Збільшення вкладень домогосподарства в інвестиції дадуть змогу домогосподарствам отримати додатковий дохід на заощадження, що в свою чергу задіює мультиплікаційний ефект для всього фінансового сектору. Забезпечення обґрунтованої законодавчої бази за захисту інтересів інвесторів призведе до стрімкого розвитку децентралізованих фінансів і значно пришвидшить післявоєнне відновлення країни за рахунок розвитку існуючого і створення нового малого і середнього підприємництва в реальному секторі економіки. В кінцевому наслідку, це призведе до збільшення ВВП і збільшення податкової бази для держави через збільшення доходів домогосподарств і в цілому приватного сектору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Банк Литви. Офіційний сайт Банку Литви. URL: <https://www.lb.lt/>
2. Раноніте, Г. (2024). €152 Billion Is Just the Beginning: How Much Further Can Lithuania's FinTech Sector Grow? Finextra. URL: <https://www.finextra.com/>
3. Клименко, В. В. (2000). Державне регулювання фондового ринку. Фінанси України, 10(58), 57–62.
4. Рамський, А. Ю. (2014). Інвестиційний потенціал домогосподарств: монографія / А.Ю. Рамський. — К. : КНУТД, 2014. — 352 с.
5. Національний банк України. (2020). Стратегія розвитку фінансового сектору України 2020–2025. URL: <https://bank.gov.ua/>
6. Міжнародний валютний фонд. (2012). World Economic and Financial Surveys. World Economic Outlook (WEO): Coping with High Debt and Sluggish Growth. URL: <http://www.imf.org/external/>
7. Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua>
8. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Mintos. (2024). Фінансова звітність за 2023–2024 роки. URL: <https://www.mintos.com>
10. Bondora. Офіційний сайт компанії Bondora. URL: <https://bondora.com/>
11. NeoFinance. Офіційний сайт компанії NeoFinance. URL: <https://www.neofinance.com>
12. Credit Agricole Україна. Інформація щодо змінюваної процентної ставки. URL: <https://credit-agricole.ua>
13. Фонд розвитку підприємництва. Програма кредитування «5–7–9». URL: <https://bdf.gov.ua>
14. Кабінет Міністрів України. Офіційний урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
15. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <https://stat.gov.ua/>
16. Войчук, В. (2025). Час брати кредит? Актуальні банківські пропозиції та тенденції на ринку України. Banker.ua. URL: <https://banker.ua/>
17. Міжнародний валютний фонд. (2020). Fintech in Europe: Promises and Threats. URL: <https://www.elibrary.imf.org/>
18. Петтерс, М. (2024). Р2Р-платформи в Латвії у 2025 році: стабільність, диверсифікація та сталий розвиток. Investor for Life. URL: <https://investorforlife.eu/>
19. Міністерство фінансів України. Огляд фінансових ринків України. URL: <https://mof.gov.ua>
20. Давимука, О. І. (2024). Проблеми та перспективи появи ринку Р2Р-кредитування в Україні. Науковий вісник Ужгородського університету, 1(63), 210–214. [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1\(63\).210-214](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1(63).210-214)
21. Грем, Б. (2024). Розумний інвестор: Стратегія вартісного інвестування (пер. з англ. О. Кальнова; коментарі Дж. Цвейга). Київ: Наш Формат.

22. Обушний, С. (2023). Фінансові технології в Україні: шлях до інновацій та стабільності. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*, 11(1), 59–72.
23. Боді, Ц., & Мертон, Р. (2007). *Фінанси (Finance)*. Нью-Йорк: Pearson Education. ISBN 978-5-8459-0946-6.
24. Жураковський, Б. та ін. (2024). Інтеграція смартконтрактів і штучного інтелекту з використанням криптографічних оракулів. У *Classic, Quantum and Post-Quantum Cryptography 2024* (с. 39–46).
25. Марина, А. С., & Волкова, Ю. В. (2020). Фінанси домогосподарств у структурі інвестиційних ресурсів країни. *Підприємництво та інновації*, 13, 45–54.
26. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Офіційний сайт. URL: <https://www.fg.gov.ua/>
27. Скосирська, С. Ринок P2P-кредитування безперечно зростатиме та розвиватиметься. USAID MoCash Project. URL: <https://special.ain.ua/en/usaaid-mocash-eng/>
28. Шоффман, М. (2023). Естонські кредитори повідомляють про рекордне зростання P2P-кредитів. Alternative Credit Investor. URL: <https://alternativecreditinvestor.com>
29. Найкращі платформи P2P-кредитування для інвесторів у Латвії. (2025). P2P Income. URL: <https://www.p2pincome.com>

Sergiy Obushnyi

PhD in Economics, Associate Professor
Associate Professor of the Department of Finance
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
Kyiv, Ukraine
ORCID ID: 0000-0001-6936-955X
e-mail: s.obushnyi@kubg.edu.ua

Andrii Priadko

Master's Degree Student
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
Kyiv, Ukraine
ORCID ID: 0009-0002-1173-0888
e-mail: avpriadko.feu24m@kubg.edu.ua, apryadko@ukr.net

MODERN MECHANISMS OF FINTECH SERVICES AND DECENTRALIZED FINANCE AS INVESTMENT INSTRUMENTS FOR HOUSEHOLDS

Abstract. The article examines modern mechanisms of FinTech services and decentralized finance (DeFi) as instruments for attracting and investing household financial resources. The study identifies the role of financial technologies in transforming the Ukrainian financial sector and their potential in forming alternative investment channels outside the traditional banking system. Special attention is devoted to the analysis of the P2P lending model, which has become one of the key segments of the contemporary digital economy. Theoretical and methodological foundations of peer-to-peer financing platforms are systematized, emphasizing their advantages for investors and borrowers, as well as the associated operational, technological, and legal risks. Based on the experience of the European Union countries — including Lithuania, Latvia, Estonia, and the United Kingdom — the article outlines institutional conditions for the development of decentralized finance markets, the role of regulators, and the specifics of supervision over FinTech platforms. The research identifies key barriers that constrain the growth of P2P lending in Ukraine: imperfections in the legal framework, limited public trust in digital financial services, low financial literacy, and the absence of an investor protection system. Directions for improving state policy are proposed, including the creation of a favorable regulatory environment for the legalization of decentralized financial platforms, the establishment of a national financial literacy program, the development of cybersecurity infrastructure, and the enhancement of transaction transparency. The study highlights the potential of DeFi technologies to create alternative sources of financing for small businesses, increase household investment activity, and strengthen financial inclusion. The results of this research have practical significance and can be applied in shaping the national strategy for FinTech market development, aligning Ukrainian legislation with EU standards, and designing mechanisms to support innovation within the digital finance ecosystem.

Keywords: P2P lending; financial technologies; decentralized finance; investments; innovations; financial management; household investing; financial inclusion; crowdfunding; FinTech, DeFi.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Bank of Lithuania. (n.d.). Official website of the Bank of Lithuania. Retrieved from <https://www.lb.lt/>
2. Ranonyte, G. (2024). €152 Billion Is Just the Beginning: How Much Further Can Lithuania's FinTech Sector Grow? Finextra. Retrieved from <https://www.finextra.com/>
3. Klymenko, V. V. (2000). State regulation of the stock market. Finance of Ukraine, 10(58), 57–62. [in Ukrainian]
4. Ramskyi, A. Yu. (2014). Investment potential of households: Monograph. Kyiv National University of Technologies and Design. [in Ukrainian]
5. National Bank of Ukraine. (2020). Strategy for the development of the financial sector of Ukraine 2020–2025. Retrieved from <https://bank.gov.ua/> [in Ukrainian]
6. International Monetary Fund. (2012). World Economic and Financial Surveys: World Economic Outlook (WEO): Coping with High Debt and Sluggish Growth. Retrieved from <http://www.imf.org/external/>
7. National Bank of Ukraine. (n.d.). Official website. Retrieved from <https://bank.gov.ua> [in Ukrainian]
8. State Statistics Service of Ukraine. (n.d.). Official website. Retrieved from <https://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian]
9. Mintos. (2024). Financial statements for 2023–2024. Retrieved from <https://www.mintos.com>
10. Bondora. (n.d.). Official website of Bondora. Retrieved from <https://bondora.com/>

11. NeoFinance. (n.d.). Official website of NeoFinance. Retrieved from <https://www.neofinance.com>
12. Credit Agricole Ukraine. (n.d.). Information on variable interest rates. Retrieved from <https://credit-agricole.ua>
13. Business Development Fund. (n.d.). Entrepreneurship lending program “5–7–9”. Retrieved from <https://bdf.gov.ua> [in Ukrainian]
14. Cabinet of Ministers of Ukraine. (n.d.). Official Government Portal. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua> [in Ukrainian]
15. State Statistics Service of Ukraine. (n.d.). Official website. Retrieved from <https://stat.gov.ua/> [in Ukrainian]
16. Voichuk, V. (2025). Time to take a loan? Current banking offers and trends in the Ukrainian market. Banker.ua. Retrieved from <https://banker.ua/> [in Ukrainian]
17. International Monetary Fund. (2020). Fintech in Europe: Promises and threats. Retrieved from <https://www.elibrary.imf.org/>
18. Petters, M. (2024). P2P platforms in Latvia in 2025: Stability, diversification, and sustainable development. Investor for Life. Retrieved from <https://investorforlife.eu/>
19. Ministry of Finance of Ukraine. (n.d.). Overview of financial markets of Ukraine. Retrieved from <https://mof.gov.ua> [in Ukrainian]
20. Davymuka, O. I. (2024). Problems and prospects for the emergence of the P2P lending market in Ukraine. Scientific Bulletin of Uzhhorod University, 1(63), 210–214. [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1\(63\).210-214](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1(63).210-214) [in Ukrainian]
21. Graham, B. (2024). The intelligent investor: The definitive book on value investing (O. Kalnova, Trans.; J. Zweig, Ed.). Nash Format. [in Ukrainian]
22. Obushnyi, S. (2023). Financial technologies in Ukraine: The path to innovation and stability. European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation, 11(1), 59–72. [in Ukrainian]
23. Bodie, Z., & Merton, R. (2007). Finance. Pearson Education.
24. Zhurakovskiy, B., Sementsov, S., Novikov, M., Shcherbak, T., & Bilyk, M. (2024). Integration of smart contracts and artificial intelligence using cryptographic oracles. In Classic, Quantum and Post-Quantum Cryptography 2024 (pp. 39–46). [in Ukrainian]
25. Maryna, A. S., & Volkova, Y. V. (2020). Household finances in the structure of the country's investment resources. Entrepreneurship and Innovation, 13, 45–54. [in Ukrainian]
26. Deposit Guarantee Fund of Individuals. (n.d.). Official website. Retrieved from <https://www.fg.gov.ua/> [in Ukrainian]
27. Skosyrska, S. (n.d.). The P2P lending market will definitely grow and develop. USAID MoCash Project. Retrieved from <https://special.ain.ua/en/usaids-mocash-eng/>
28. Shoffman, M. (2023). Estonian lenders report record P2P loan growth. Alternative Credit Investor. Retrieved from <https://alternativecreditinvestor.com>
29. P2P Income. (2025). The best P2P lending platforms for Latvian investors. Retrieved from <https://www.p2pincome.com>

Стаття надійшла до редакції 17.10.25

Рецензовано 31.10.25

Опубліковано 14.11.2025 р.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.